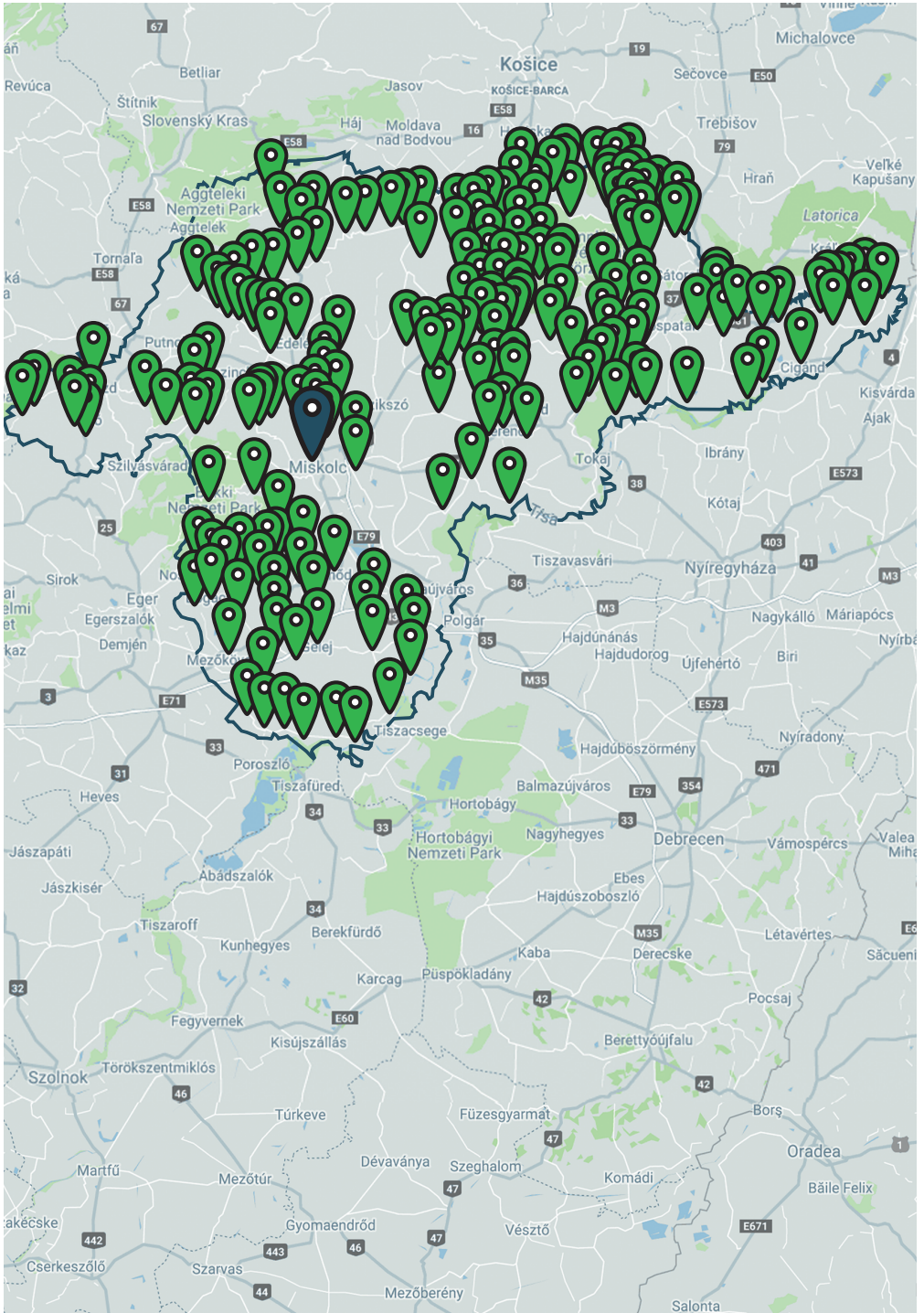

KÖZSSÉGFEJLESZTÉSI FOLYAMATOK BORSOD-ABAUJ-ZEMPLÉN MEGYÉBEN

a TOP 5.3.1-16 és a 6.9.2-16
pályázatokban

BEVEZETŐ

Országosan csaknem ezer településen zajlik jelenleg közösségfejlesztési folyamat, a helyi identitás és kohézió erősítése a közösségfejlesztés módszertanával. Jelen kiadványunkban néhány példa kiemelésével azokra a kérdésekre keressük a választ, hogy mit is jelent mindez és a települések kihívásaira milyen válaszokat tud adni a közösségi alapú beavatkozás, a módszertan adta keretek között a lakosok és a kulturális intézmények együttműködésben tudnak-e helyben változásokat elérni.

A „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” EFOP 1.3.1-15-2016-00001 kiemelt projekt a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciumi együttműködésében valósul meg. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében meghirdetett „A helyi identitás és kohézió erősítése” TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 című pályázatokhoz szorosan kapcsolódik szakmai és módszertani támogatást nyújt a megvalósítás során. A TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektek

2017 őszétől indultak el, megyénként változó településszámmal, időtartammal és feltételekkel. Közös bennük, hogy mindannyian lehetőséget láttak a szorosabb együttműködések, közös cselekvések eredményeként megerősödő közösségeikben, és a településen kialakuló társadalmi párbeszéd megtartó erejében. A feltáró folyamat időszakától kezdve a közösségi beszélgetéseken át a cselekvési terv kialakításáig és megvalósításáig a Cselekvő közösségek projekt kulturális közösségfejlesztő mentorai kísérték és segítették a projektgazdákat és a résztvevőket.

2019 tavaszán a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás projekt keretében 18 megyei szakmai napot szerveztünk, amelyen találkozási lehetőséget biztosítottunk a TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektben érintettek számára.

Ez a füzet egyike annak a 18 megyei kiadványnak, amelyekben megyénként 3-3 (a rendezvényeken megismert) példát mutatunk be. Ha valamely jógyakorlat felkelti érdeklődésüket, forduljanak bizalommal az itt bemutatkozó projektgazdákhöz!

MEGYEI ÖSSZEFOGLALÓ

Borsod-Abaúj- Zemplén megyében összesen 35 projekt van folyamatban. A TOP 5.3.1-16 pályázaton 28 konzorcium, (főként önkormányzat) indult és együttesen 1.724 milliárd forintot nyertek el a megfogalmazott célok megvalósításra. A TOP 6.9.2-16 pályázati kiírásra 7 pályázat érkezett. A megyében futó 35 program összesen 150 települést érint.

A pályázatokra jellemző, hogy több ciklusban sikerült elindítani őket, így nem beszélhetünk egységes ütemtervről. A fejlesztési programok főként konzorciumokban valósulnak meg, többségük 2019 év vége és 2021 között fejezi be a projektet. A konzorciumok Borsod-Abaúj-Zemplén megyében jellemzően 5, de akár 20 partnerből is állhatnak, amelyek települések, intézmények

vagy akár civil szervezetek is lehetnek, akik nagyjából térségi, kulturális kapcsolódási pontok mentén szerveződtek. Prioritások többek között a közösségépítés, közbiztonság, közlekedés javítása és a kisebbségek bevonása a közösségek életébe.

A TOP-5.3.1-16 projektekben Borsod-Abaúj-Zemplén megyére jellemző, hogy a konzorciumok mindegyike a pályázatban megjelölt határidővel elkezdte a pályázat megvalósítását. Elkészültek a cselekvési tervek, rendezvény naptárak, amelyek alapján szeretnék megvalósítani céljaikat. Főként már meglévő rendezvények közösségi megújításához társítják a támogatást, viszont a követelményeknek megfelelően újabb, a későbbiekben hagyományt teremtő rendezvényeket is szerveznek.

BORSOD-ABAÚJ ZEMPLÉN MEGYE KONZORCIUMAI:

Mezőcsát, Tiszadorogma, Ároktő, Tiszakeszi, Hejőpapi, Tiszatarján, Hejőkürt és Igrici önkormányzatai főként területi elrendezés alapján váltak egy konzorciummá, ahol Mezőcsát városa vállalta fel a konzorciumi vezető szerepét. Mezőkövesd városa saját berkeken belüli partnerekkel alapított konzorciumot, a Mezőkövesdi önkormányzatnak a partnerei a Mezőkövesd Közkincs-Tár Nonprofit Kft., illetve Mezőkövesd Zsóry sportegyesület. Mályi Község Önkormányzata konzorcium vezetőként Nyékládháza Város Önkormányzatával tűzte ki célul rendezvényeik színesítését a TOP pályázat által.

Sajóbabony Város Önkormányzata konzorcium vezetőként 4 másik település önkormányzatával, mint konzorciumi partnerrel karöltve a helyi közösségek fejlesztésére, elsősorban a települések közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésére, a közösségi szerepvállalás erősítésére helyezték a hangsúlyt.

Mezőcsát konzorciumi partnereként Tiszadorogmán közlekedésbiztonsági rendezvényeket és programokat is szerveznek a projekt ideje alatt 5 alkalommal.

Nagybarca Község Önkormányzata és 4 társult településsel, Rudabánya Város Önkormányzata 6 településsel és egy közhasznú egyesülettel, Arló Nagyközség Önkormányzata 5 településsel és egy egyesülettel, Borosodnásasd Város Önkormányzata Roma Nemzetiségi önkormányzattal és egy közalapítvány, Sánta Község Önkormányzata Nekézseny településsel és egy egyesülettel, Szendrő Város Önkormány-

zata 6 településsel alkot egy konzorciumot. Több közbiztonsági és közlekedésbiztonsági rendezvényt szerveztek, lakossági beszélgetéseket kezdeményeztek és több rendezvényt is megvalósítottak már a pályázat keretében minden konzorciumban.

Nyugat-Borsod konzorciumai 2018 őszen tudták indítani projektjeiket, ennek ellenére már eredményeket értek el. A megye más régióihoz képest viszonylag jobb gazdasági feltételek között építhetik a projekt által generálni kívánt közösségfejlesztési folyamataikat, bár nehézségekkel küzdő települések ott is akadnak. Bükkábrány, mint konzorciumvezető azt is célul tűzte ki, hogy a konzorciumi tagok között együttműködést építsen, településeket összekötő programokat valósítson meg.

A Geleji konzorcium sok tagot számlál és hatalmas földrajzi területet köt egybe. A közösségfejlesztői folyamatok hagyományai és intenzitása nagyon egyenlőtlenül oszlik el a települések között. Van, ahol a nulláról kell kezdeni, mert a szokásos *fa-lunapon* kívül szinte semmilyen egyéb rendezvényt nem szereztek, s van, ahol olyan pezsgő szellemi-kulturális élet folyik, hogy egy összművészeti, kulturális folyóirat a *KORKÉP* elindítását is kezdeményezni tudták a Borsodi Mezőség közösségei között.

A Harsányi konzorcium településein a sokszínű, közösséget megmozgató rendezvényeknek jelentős hagyományai vannak, s a projektnek azzal a kihívással kell szembenéznie, hogyan integrálja az erős hagyományok közé az új szellemű közösségfejlesztési folyamatokat. A térségi konzorciumokra közösségfejlesztő szakemberek képzésének megszervezése is vár.

A TOP 6.9.2. konstrukcióban nyertes Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata által koordinált projekteknek célja: a helyi közösségek fejlesztése; civil aktivitás, önkéntesség erősítése; a kohézió erősítése és a helyi (települési, településrészi) identitás erősítése; a közösségi folyamatok elindítása. A projekt rész céljai, hogy

kialakuljon és erősödjön a helyi kezdeményezők köre, akik az adott közösség alapját képezik és biztosítják a közösség fennmaradását a projekt befejezését követően. Ennek megfelelően folyamatos a projekt megvalósítása és különösen sikeresek a két civil szervezet programjai. Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata két projektelemet konzorciumban valósít meg a Miskolci Kulturális Nonprofit Kft.-vel és a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézménnyel. A *Városrészi együttthatók*, a *Miskolc Te Vagy*, és a *Legyünk együtt, Tegyük együtt!* a fenti konzorcium együttműködésében valósul meg.

Miskolcon 4 olyan pályázat is nyert a 6.9.2-16-os kódszámú pályázaton, amelynek kedvezményezettjei civil szervezetek vagy az önkormányzat által létrehozott alapítványok: *Jó a Jókain – közös programok, közös identitás, Vörösmarty Város-Rész-vétel Programok, A Község téglái, Kapuzörgető* című projektek egy-egy városrészre koncentrálnak valósítanak meg közösségfejlesztő programokat.

Miskolc város a projektekben megfogalmazott célok eléréséhez összesen 540 millió forint támogatást nyert.

„A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE” CÍMŰ TOP PÁLYÁZATBAN RÉSZTVEVŐ TELEPÜLÉSEK

Abaújalpár	Emőd	Hollóháza	Nagybarca	Szalaszend
Abaújkér	Encs	Igrici	Nagyecsés	Szalonna
Abaújszántó	Erdőbénye	Ináncs	Nagyhuta	Szászfa
Abaújvár	Erdőhorváti	Izsófalva	Nagyrosvágy	Szegi
Alsóberecki	Felsőberecki	Jákfalva	Négyes	Szegilong
Alsóregmec	Felsődobsza	Járdánháza	Nekézseny	Szemere
Alsószuha	Felsőgagy	Kács	Nemesbik	Szendró
Arló	Felsőkelecsény	Karcsa	Novajdrány	Szentistván
Arnót	Felsőnyárad	Karos	Nyékáldháza	Szerencs
Ároktő	Felsőregmec	Kéked	Nyíri	Szirmabesenyő
Bánhorváti	Felsőszolca	Kenézlő	Olaszliszka	Szomolya
Baskó	Filkeháza	Kisgyőr	Ónod	Szögliget
Bekecs	Fony	Kishuta	Pácin	Szuhogy
Berzék	Fulókércs	Kiskinizs	Pálháza	Taktaharkány
Bodrogshalom	Füzér	Kisrosvágy	Pányok	Taktakenéz
Bodrogolaszi	Füzérkajata	Kissikátor	Parasznya	Tállya
Bogács	Füzérkomlós	Kistokaj	Pere	Tard
Boldogkőújfalú	Füzérradvány	Komlóska	Perkupa	Tardona
Boldog- kővára	Galvács	Korlát	Pusztafalu	Telkibánya
Boldva	Garadna	Kovácsvágás	Pusztaradvány	Tibolddaróc
Borsodgeszt	Gelej	Köröm	Radostyán	Tiszababolna
Borsodivánka	Gibárt	Krasznokvajda	Rakaca	Tiszacsermely
Borsodnádasd	Golop	Kurtyán	Rakacaszend	Tiszadorogma
Borsodszent- györgy	Gönc	Lácacséke	Rátaca	Tiszakarád
Bózsza	Göncruszka	Léh	Regéc	Tiszakeszi
Bükkábrány	Györgytarló	Makkoshotyka	Répáshuta	Tiszalúc
Bükkzentke- reszt	Hangács	Mályi	Révleányvár	Tiszatarján
Bükkzsérc	Hangony	Mályinka	Ricse	Tiszavalk
Büttös	Háromhuta	Martonyi	Rudabánya	Tolcsva
Cigánd	Harsány	Megyaszó	Rudolftelep	Tornyosnémeti
Cserépfalu	Hejce	Méra	Sajóbáony	Vágáshuta
Cserépváralja	Hejőbába	Mezőcsát	Sajóecseg	Vajdácaska
Csincse	Hejőkeresztúr	Mezőkeresztes	Sajóhidvég	Vámosújfalú
Csobád	Hejőkürt	Mezőkövesd	Sajókeresztúr	Varbó
Dámóc	Hejőpapi	Mezőnagymi- hály	Sajólád	Vatta
Dédestapol- csány	Hejőszalonta	Mezőnyárad	Sajólászlófalva	Vilmány
Domaháza	Herceggút	Mezőzombor	Sajópetri	Vilyvitány
Dövény	Hernádbűd	Mikóháza	Sajósenye	Viss
Edelény	Hernádcéce	Miskolc	Sály	Vizsoly
Egerlövő	Hernádpetri	Mogyoróska	Sárazsadány	Zalkod
	Hernádszurdok	Monok	Sáta	Zemplénagárd
	Hernádvécse	Múcsony	Semjén	Ziliz
	Hidasnémeti	Muhi	Sima	Zsujta
			Szakáld	

KÖZÖSSÉGI KEZDEMÉNYEZŐ- ÉS CSELEKVŐKÉPESSÉG FEJLESZTÉSE A FELSŐ-BÓDVA-VÖLGY 7 TELEPÜLÉSÉN

A projekt megvalósítója: Szendrő Város Önkormányzata

A szendrői pályázat konzorciumában hét település vesz részt. A 2016-ban mért adatok szerint a 8407 fős összlakosságú projektterületből 1122 fő él Szuhogya településén, 4249 fő Szendrőn, 1157 fő Szalonnán, 409 fő Martonyiban, 809 fő Perkupán, 571 fő Szögligeten és mindössze 90 fő Galvácon.

A projekt indulásakor a részt vevő települések olyan szakembereket és önkénteseket toboroztak, akik az aktív szervezőcsoport kialakításának, az elért eredmények továbbvitelének, fejlesztésének biztos zá-

logai lehetnek. A fejlesztés által érintett településeken a bevont közösségek köre folyamatosan bővül. Kezdetben az egyes falvakban aktív szerepet vállaló személyek, civil szervezetek, a Szendrőn tevékenykedő egyesületek együttműködésével indult meg a közösségi gondolkodás, majd hónapról hónapra újabb érdeklődők, önkéntesek kapcsolódtak be a közösségek szervezésébe.

A helyi program tervezett célja, hogy a teljes projektterületen kialakított célterületeken élő, a lakosság legalább 20%-át alkotó

hátrányos helyzetű személyeket is bevonják a projekt akcióiba. Sok esetben az egyébként kivételes szépségű természeti adottságok, a számos kultúrtörténeti emlék sem elég motiváló már a helyieknek, nem tudják szépek, értékesnek látni saját lakókörnyezetüket. A térségben élőknek újra kell tanulniuk a közösségben gondolkodást, az egymásra figyelést, az igények, vágyak megfogalmazását, azok másokkal történő megismertetését. Ezáltal indulhat el a településrészek, generációk közötti párbeszéd, a közös érdeklődésük egymásra találása, az új tagok toborzása. A nehéz társadalmi-gazdasági helyzetben lévő aprófalvas vidéken „lélekmentő” kezdeményezésnek számít mindaz, amit a projekt keretében szeretnének elérni. Legfontosabb céljuk, hogy a projektidőszak után is működő, fejlődő, tevékeny csoportokat tudjanak majd felmutatni minden településen.

A projekt két célterületen szeretné megvalósítani a tervezett közösségfejlesztési folyamatokat: az egyik a szendrői központú, Galvácsot és Szuhogy települést magában foglaló célterület, míg a másik a perkupai központú: Martonyit, Szalonnát és Szögligetet határolja le egy-egy fejlesztési egységként.

A projekt részeként hat főbb tevékenységi elem megvalósításával egy hosszú távú közösségfejlesztési folyamat alapjait fektetik le. Heti 20 órában foglalkoztatnak szakmai képzettséggel rendelkező közösségfejlesztőt, havonta személyes találkozót szerveznek, ahol az előrehaladásról számolnak be, tapasztalatokat cserélnek és ismertetik majd a soron következő feladatokat. A projekt ideje alatt három-négy havonta személyes egyeztetést terveznek a

települések vezetőivel, a meghatározó civil szervezetekkel és a projektbe bevont intézményekkel.

A pályázat szervezési folyamatainak célcsoportjai egyrészt a kezdetben már bekapcsolódott helyi közösségek, a későbbiekben azonban felkutatnak új csoportokat is. Emellett, önkénteseket vonnak be a települési programok megvalósításába. Azt tervezik, hogy a települések közötti és a két célterület közötti kapcsolatokat is erősítik. Később szeretnének nyitni a többi, megyében működő TOP-5.3.1 „A helyi identitás és kohézió erősítése” projekt megvalósítói felé, a jó gyakorlatok, tapasztalatok megosztása érdekében.

2018-ban elkészült a projekt cselekvési terve a konkrét feladatokkal, mindkét akcióterületre vonatkozóan. Rendezvénytáptáruk szerint 2018 júliusától 2740 fő bevonásával 22 rendezvényt vagy akciót valósítanak meg. A projekt 4. mérföldkővét 2019. június 30-án érték el, az eddigi közösségi programjaik bevont lakosság száma közel 4000 fő. Többféle helyi rendezvényt tudhatnak maguk mögött, ezek között szerepel a 15–20 fő bevonásával megvalósult helytörténeti beszélgetés és több száz fős, a helyi gasztronómia hagyományait felidéző rendezvény is. Közösségfejlesztő munkatársaik egyre nagyobb rutinnal bonyolítják le a helyi eseményeket.

Szendrő Város 2018 szeptemberében megrendezte a *Gazdák és gazdasszonyok találkozóját*, ahol régi és mai, házi és népi praktikákat mutattak be. A rendezvénnyel 504 főt sikerült elérniük. Ugyanebben a hónapban az országos *Ars Sacra Fesztivál* rendezvénysorozat részeként szervezték meg a *Nyitott Templomok Napját* a szendrői római

katolikus templomban, majd a Református Jótékonyági hét keretében *Aranykonfirmációt, Jótékonyági futást, Jótékonyági bált* szerveztek, ezeken a programokon mintegy 200 fő vett részt. Hasonló érdeklődés övezte a *Múltidéző találkozások* címmel rendezett programjukat 2018 októberében, amellyel a szépkorúakat szólították meg. A közösségi események mellett, az egészséges életmódot is népszerűsítő, közösségi szabadtéri programok is előtérbe kerültek. Ilyen volt a szalonnai Rakaca-tavi vendégház udvarán megrendezett *Szalonnai sütőgető* és a martonyi sportpályán szervezett sportprogram is, amely a futballnemzedékeket kötötte össze, *Öreg-fiúk rangadó* címmel.

Szuhogyban családi napot rendeztek óvodás korú gyermekek és családjainak, szüreti vigadalommal szólították meg a helyi lakosokat és közösségi programot szer-

veztek a nyugdíjasok számára. Szögligeten megszervezték *A blues zene népszerűsítése az életkorra való tekintet nélkül* című programot a könnyűzene kedvelőinek, Galvácon pedig szintén a projekt keretében rendezték meg a *Galvácsi Búcsút*. Perkupán a családoknak szerveztek közösségi napot és emlékkiállítását az 1971-ben elhunyt helyi fotográfus, Nagy István fotóiból. A Kalász László Művelődési Házban megrendezett tárlat a fotográfus házában fellelt üvegnegatívok restaurálásakor előkerült, többnyire perkupai emberekről készült fotókból nyílt meg. Ősszel Perkupán kézműves-foglalkozásokat tartottak és a szépkorúaknak szerveztek zenés estet.

A projektidőszakon túl szeretnék a helyi közösségeket hosszú távon megerősíteni, illetve a tapasztalt közösségfejlesztőket a továbbiakban is foglalkoztatni. Céljuk, hogy a projekt befejezését követően a közösségek önállóvá váljanak és képesek legyenek a saját erőforrásaik hasznosítására. Hosszú távon tervezik a közösségközpontú szemlélet megerősítését a helyi önkormányzatok képviselőtestületeiben és törekednek az önkormányzati érdekeket meghaladó, települések közötti és térségi együttműködésre, közös jövőkép kialakítására.

Cselekvési tervük a projekt által érintett mind a 7 településen negyedéves lebontásban tartalmaz közösségi programokat. Igyekeztek a meglévő kezdeményezések, igények mentén hagyományteremtő és új irányokat is célul kitűzni, lehetőség szerint minél szélesebb érdeklődési kör és korosztály bevonásával. A projekt megvalósítási időszakának kezdő időpontja: 2018. március 1-je, befejezésének tervezett napja: 2021. július 31-e.

A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ NÖVELÉSE MEZŐCSÁTON ÉS KÖRNYÉKÉN

A projekt megvalósítója: Mezőcsát Város Önkormányzata

Mezőcsát városa Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolctól délre, az úgynevezett *Borsodi Mezőség* közepén fekszik. A város vezetésével létrejött TOP-5.3.1-16-BO1-2017-00003 konzorciumi együttműködésben további hét település: Ároktő, Igrici, Hejőkürt, Hejőpapi, Tiszakeszi, Tiszadorogma, és Tiszatarján vesznek részt.

Az érintett települések a pályázat keretében a helyi értéktárak működését, tárgyi és szellemi értékeik bővítését és átörökítését helyezik előtérbe. Az értéktárak működésével a hagyományokat és a helyi identitást szeretnék megerősíteni a helyi lakosok körében. A mezőcsáti felmérések során a lakosság az információkhoz való hozzá-

férést jelölte meg jelentős problémaként, ezért a pályázat keretében nagy hangsúlyt fektetnek a kommunikációs lehetőségek fejlesztésére, úgy, mint a közösségi oldal folyamatos és naprakész frissítése és az információs pont szolgáltatásainak tovább gondozása. A már meglévő eseményekre építve és a helyi programokat kiegészítve tervezték meg a projekt rendezvénynaptárát és a helyi igényekre alapozva alakították ki a projekt cselekvési tervét. A pályázat a programok bővítésével és a máig élő hagyományok felelevenítésével szeretné bevonni a helyieket. Tervben van Mezőcsáton egy *gasztro-nap* szervezése, ahol többek között a hagyományosan sparhelten sültött krumpli lángos, a molnár kalács, vagy a jel-

legzetes cigány kenyér, a *vakaró*, más néven *bodag* elkészítésének módját elevenítik fel, és a tradicionális receptek szerint készítik el ezeket az ételeket.

A fiatalokat is szeretnék a településen mind jobban megszólítani, ezért a számukra egy régi épületrészből egy összejövetei klubhelyiséget terveznek felújítani, ezzel is enyhítve a generációk közötti távolságot az egyébként előregedő városban.

A projektben résztvevő települések tervezett rendezvénytáptárai a helyiek igényeit és sajátosságaik sokszínűségét tükrözik. Ezeket az igényeket a legszélesebb spektrumban igyekeztek a tervezett programokkal lefedni.

A konzorciumvezető Mezőcsáton a helyi szőlészetet és borászatot előtérbe helyező *Bor- és pálinkaversenyt*, a fiatalokat visszacsábító és a csáti hagyományokat felelevenítő *Hazaváró Csáti Menyegző* rendezvényt szerveznek a már hagyományosnak számító városnap, a gyereknap, adventi programok és az éves jeles ünnepek, évfordulók rendezvényeinek megszervezése mellett.

Hejőkürtön a nyugdíjasokat, a szépkorúakat és a családokat is szeretnék megszólítani a programokkal, ugyanakkor megrendezik a kifejezetten helyi hagyományokat őrző *Kürti Ízek Fesztiválját*. A települések együttműködését a *Kürt Községek* találkozójaival erősítik, és egy *Nemzetközi Kürt Találkozót* is szerveznek. Törekednek a generációk közötti párbeszédre, az úgynevezett *Kikapcsoltsz-körök* megszervezésével, amelybe a szépkorúakat és a fiatalokat is bevonják.

Igricin az idei évtől új rendezvényekkel bővül az éves esemény sorozat, a *Dél*

Borsodi IZÉ Igrici Zenés Éjszakák Szabadtéri Színház műsorával, amit a helyi Tulipános-ház udvarán rendeznek meg. Hangsúlyt fektetnek a kommunikációs eszközök bővítésére, hogy minél szélesebb körben tudják hirdetni a rendezvényeket: plakátokkal, szórólapokkal, közösségi oldalon és interneten keresztül. Mivel a település már rendelkezik információs ponttal, valamint facebook oldalakkal, ezeket a szolgáltatásokat is szeretnék fejleszteni. A Nyugdíjas klub együttműködik a fiatalokkal és egy kerekasztal megbeszélés keretében minden év decemberében együtt értékeli az elmúlt év közösségi eredményeit és tapasztalatait.

Ároktőn az éves programok mellett *Családi majálist* szerveznek, az úgynevezett *Csörsz nap* célja pedig a civil szervezetek széles körű megszólítása és bevonása lesz a közösségi feladatokba. A programtervben az esélyteremtésre is hangsúlyt fektetnek: az *Ároktői Roma Kórus* budapesti fellépését szervezik. Odafigyelnek a település rendezettségére, amit közösségi munkával valószínűleg meg *településszépítő nap* keretében, emellett évente *bűnmegelőzésről szóló előadássorozat*ot is szerveznek.

Tiszakeszin, Tiszadorogmán és Tiszatarjánban hasonló szemlélettel bővítik a már adott programstruktúrát: a *Vesszős napokon* a helyi vesszőfonás hagyománya kézműves termékek bemutatásával egészül ki, amatőr *Színtalálkozót* rendeznek, ahova több aktív szintársulatot is meghívnak az ország számos részéből. Dalos találkozót, *Ki mit tud?* tehetségkutatókat tartanak és *Termékfesztivált* rendeznek, emellett az országosan is népszerű, *Röpülj páva* néven elhíresült tehetségkutató megyei népzenei versenyt is itt rendezik meg.

A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ NÖVELÉSE BÜKKÁBRÁNYBAN ÉS KÖRNYÉKÉN

A projekt megvalósítója: Bükkábrány Község Önkormányzata

A borsodi Bükkábrány a Mezőkövesdi Járásban, a Bükk-vidék és az Alföld találkozásánál fekszik, észak-déli irányban.

A TOP-5.3.1-16-BO1-2017-00005 kódszámmal megvalósuló bükkábrányi konzorciumban Mezőnyárad, Csincse, Vatta, Borsodgeszt, Sály, Tibolddaróc és Kács települések önkormányzatai vesznek részt. A projekt elsődleges célkitűzése a részt vevő települések közötti együttműködés erősítése. Hangsúlyt fektetnek a pályázatban a kisközösségek közötti informális és formális kapcsolatok állandóságának és megújításának, de az egyéni sajátosságok miatt fontosnak tartják, hogy településeinként más-más módszerrel szólítsák meg a közösségeket és erre az elvre épüljön rendezvénystruktúrájuk is.

A települések a 2019 márciusi közösségi beszélgetéseiken röviden bemutatták programjaikat. A beszélgetések középpontjában a helyi közösségfejlesztés és közösségépítés állt. A közösségi alkalmon arra a következtetésre jutottak, hogy lényeges, hogy a projektben résztvevő partnerek közös célok mentén tudjanak gondolkodni annak érdekében, hogy lakó környezetük, lakóközösségük élhetőbbé váljon.

Bükkábrányban a helyi lakosok megfogalmazták, hogy főként a saját igényeiknek megfelelő, minőségi kulturális és szabadidős programokon szeretnének részt venni a tele-

pülésen. A közösségi beszélgetést úgy tervezték meg, hogy a helyi lakosok megtapasztalják a közösségi együttlét pozitívumait. Az interjúk során nagyon fontosak voltak a szépkorú korosztály válaszai, így aktívan bevonják őket is a közösségépítésbe. Egyrészt hangsúlyt fektetnek az igényeikre, a tapasztalataikra és erőforrásaikra, másrészt kihívást jelent a településen az, hogy kimozdítsák őket az elszigeteltségből, amit cselekvő bevonással, aktív részvételükkel szeretnének orvosolni. Bükkábrányban több civil szervezet is működik, amelyek tagjai szintén aktív szerepet vállalnak a közösségi élet szervezésében. A fejlesztés következő időszakában megkeresik a 18 év alatti korosztályt is, hogy teljes képet kapjanak a fiatalok véleményéről, igényeiről és szükségleteiről is.

A projekt kommunikációs eszközeit tekintve Bükkábrányban a közösségi oldal a legnépszerűbb. A közösséget érintő eseményekről, lényeges időpontokról a lakosság szeret naprakész információt szerezni. A beszélgetések során kiderült, hogy az idősebb korosztály is elsőszeretettel használja a közösségi oldalt és a weboldalt, ami annak az informatikai képzéssorozatnak is köszönhető, amelyet a pályázat keretében az elmúlt évben több alkalommal is megszervezték a szépkorúak részére.

Pozitív eredménynek számít, hogy a felmérések során 64 válaszadó közül 63 válaszadó fontosnak tartotta a helyi hagyományokat ezért a projekt egyik fontos eleme, hogy feltárják a célterület múltját, hagyományait, szokásait, majd az eredményeket megmutassák a lakosoknak. A helyi lakosság körében ezért is keresik azokat, akik a projekt keretében ennek a megvalósításában a segítségükre lehetnek.

A Bükkábrányi önkormányzat több szabadterei rendezvényt szervez, minden évben lehetőséget biztosítanak a kikapcsolódásra, szórakozásra, beszélgetésekre és a megemlékezésekre. Ebbe a tevékenységbe bevonják helyi intézményeket is: a helyi óvoda és az iskola is igényes programokat biztosít a kisgyermekeknek.

Törekednek arra, hogy a faluhoz kötődő helyi kézművesek és művészek munkáiból a helyi identitást erősítő kiállítást és könyvbemutatót szervezzenek.

Bükkábrányban nemrégiben Informatikai Pontot hoztak létre, amelynek otthont ad a helyi *Tornácos Ház. Együtt, közösségben* elnevezéssel falunapot szerveznek, a *Három generációs program* keretében közösségi sportprogramokat, hagyományörző rendezvényeket rendeznek, a *Közösségi fórum* programelemeiben pedig a szomszédolás ugyanúgy szerepel, mint a település környezetének védelme és ápolása, vagy a civil szervezetek által rendezett hagyományos programok. Meghatározó a jeles napokhoz, nemzeti ünne-

pekhez kötődő programkínálatuk, úgy, mint a *Nemzeti Összetartozás Napja*, vagy a *Magyar Kultúra Napjának* megrendezése egy kiállítás keretében a település házasságkötő teremben. A rendezvényekbe és a megemlékezésekre az egyházi közösségeket is bevonják, az *Államalapítás Ünnepe*nek, a kenyéráldás ceremóniájának 2019-ben a református templom adott otthont. A néphagyományokhoz és egyházi ünnepekhez kapcsolódóan, a kisgyermekes családokat a *Farsangi játszóházzal* és a *Mikulás Expressz – Adventi ünnepség* megszervezésével próbálják elérni és bevonni a közösségi tevékenységekbe.

Széleskörű érdeklődést vált ki a településen a több korosztály körében is népszerű, úgynevezett *Ősfa fesztivál* és a *Máté Napi Sokadalom*. A helyi alkotók, művészek bemutatkozására is lehetőséget biztosítanak, műveikből kiállítást szerveznek és a helyi értékeket felmutató tankatalógus kiadása mellett a pályázat keretében másik kiadvány is születik *Bükkábrány történelme* címmel.

A településen számottevő a nem sportolók aránya, annak ellenére, hogy az emberekkel való beszélgetésekből az derül ki, hogy magát a mozgást ugyanakkor fontosnak tartják. A lakosság minél szélesebb körét szeretnék ebben az értelemben is megmozgatni, hogy öröm legyen az emberek számára a sport, a testmozgás.

A sportolás népszerűsítését szolgálja a konzorciumban résztvevő partner településekkel közösen szervezett kerékpárverseny is.

A testmozgással kapcsolatos szemléletmód formálása a vidéki településen nehezebb, de tudatosan próbálják alakítani és átadni, hogy a településen szervezett közös séta, vagy kerékpározás is sokat segíthet.

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ MENTOROK

Tuczai Rita, Bogdán Péter, Csikász Gábor, Bencsik Mátyás,
Bernáth Zoltánné, Koncz Kamilla, Kovács Petra Klára

Felelős kiadó:

Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ
NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft.
Országos Széchényi Könyvtár

Szerkesztette: Kalmár Erika

Grafika/tördelés: Király Zoltán

A kiadvány a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás”

EFOP - 1.3.1 -15-2016 – 00001 projekt keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg
2016. 09.16 és 2019. 09.15 között.

Minden jog fenntartva!

Budapest, 2019.

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001 projekt
Az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

nmi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE